

Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imħallef Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 273/2019

274/2019

Il-Pulizija

(Spettur Doriette Cuschieri)

Vs

Christopher Drago

Maria (Maria Carla) Drago

Illum, 26 ta' Frar 2021

Il-Qorti;

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellanti, Christopher Drago u Maria (Maria Carla) Drago, detenturi tal-karta tal-identita' Maltija bin-numri 411867M u 45969M, akkuzati quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli:

1. F'dawn il-Gzejjer, fit-18 ta' Dicembru 2007 u fix-xhur u fis-snin ta' qabel, b' diversi atti magħmulin fi żminijiet differenti li jiksru l-istess dispozizzjoni tal-liġi u li ġew magħmula b' rizzoluzzjoni waħda, b' meżzi kontra l-liġi, jew billi għamlu użu ta' ismijiet foloz, jew ta' kwalifiki foloz, jew billi nqadew b' qerq iehor, ingann, jew billi wrew haġa b' ohra sabiex iġieghlu titwemmen l-eżistenza ta' intrapriżi foloz, jew ta' ħila, setgħa fuq haddiehor, jew ta' krediti immaginarji, jew sabiex iqanqlu tama jew biża' dwar xi grajja kimerika, għamlu qliegh li jeċċedi l-elfejn tliet mija u disgħa u għoxrin Ewro u sebgħa u tletin centezmu tal-ewro (€2329.37) għad-dannu tad-Dipartiment tal-VAT;

2. kif ukoll talli fl-istess perjodu, lok u ċirkostanzi, sabiex jiksbu xi vantaġġ jew benefiċċju għalihom jew għal haddiehor, f'xi dokument maħsub għal xi awtorita' pubblika, xjentement għamlu dikjarazzjoni jew stqarrija falza, jew taw tagħrif falz;

3. u aktar talli fl-istess perjodu, lok u ċirkostanzi, xjentement naqsu li jagħtu kont għal xi attivita' taxxabli jew xi akkwist intra-Komunitarju mwettqa minnhom fir-records, dokumenti u kontijiet meħtieġa bl-Att Dwar it-Taxxa fuq il-Valur Miżjud jew b'xi regolamenti magħmula bis-saħha tiegħu;

4. kif ukoll talli fl-istess perjodu, lok u ċirkostanzi, għamlu xi denunzja, dikjarazzjoni jew taw tagħrif meħtieġ għal xi wiehed mill-għanijiet tal-Att Dwar it-Taxxa fuq il-Valur Miżjud, filwaqt li kienu jafu li ma kienux korretti jew qarrieqa f'xi rigward materjali;

5. u aktar talli fl-istess perjodu, lok u ċirkostanzi, iffalsifikaw xi records, dokumenti jew kontijiet meħtieġa li jinżammu taħt l-Att Dwar it-Taxxa fuq il-Valur Miżjud jew hejjew jew għamlu jew għenu fit-thejjija jew fl-għemil jew għamlu użu minn, xi records, dokumenti jew kontijiet foloz;

Lil Christopher Drago waħdu:

6. talli b'hekk sar reċidiv ai termini tal-Artikli 49 *et sequitur* tal-Kodiċi Kriminali b'diversi sentenzi mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati datati l-1 ta' Dicembru 2004 u 31 ta' Lulju 2007;

7. kif ukoll talli b'hekk kiser il-provedimenti tal-Artikolu 22 tal-Kap. 446 meta kkommetta reat ieħor wara li nġhata sentenza fejn gie liberat taħt kundizzjoni li ma jikkommettix reat ieħor fi żmien sena, liema sentenza giet mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati fil-31 ta' Lulju 2007.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tal-25 ta' Marzu, 2019, fejn il-Qorti:

Fil-konfront tal-imputat Christopher Drago:

Wara li rat l-artikoli elenkati fin-nota tar-rinviju għall-ġudizzju tal-Avukat Ġenerali tal-24 ta' Ġunju 2013, u cioe l-artikoli 308, 309, 310(1)(a) kif kien in vigore fl-2008, fid-data li fiha giet ipprezentata ċ-ċitazzjoni odjerna, 18, 188, 49, 50, 17, 18, 23, 23A, 31, 532A, 532B, 533 tal-Kapitolu 9, l-artikoli 77(a)(b)(c) u 81 tal-Kapitolu 406 u l-artikoli 7, 21, 22, 23 u 24 tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, sabet lill-imputat hati tar-reati kollha kontemplati fl-istess artikoli, u kkundannatu għal perjodu ta' priġunerija effettiva ta' sentejn. In vista tal-fatt li l-Qorti sabet lill-imputat hati li kiser il-kundizzjonijiet tal-ordni għal liberazzjoni kondizzjonata mogħti fil-31 ta' Lulju 2007 mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, l-Qorti a tenur tal-Artikolu

23(1)(a) tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, ttrattat mal-hati għat-tieni, it-tielet, il-hames u s-sitt imputazzjonijiet li dwarhom hu kien tpoġġa taht tali ordni, daqs li kieku kien għadu kemm gie dikjarat hati minn jew quddiem il-Qorti għal dawk l-imputazzjonijiet, u filwaqt li għal kull buon fini tikkonferma l-htija fir-rigward tal-imsemmija imputazzjonijiet, rrevokat l-ordni għal liberazzjoni kondizzjonata magħmul bis-sentenza msemmija, u wara li rat l-Artikoli 95, 96, 338(dd) u 339(e) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, u l-Artikolu 22 u 23 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta kkundannat lill-hati għal perjodu ulterjuri ta' erba' (4) xhur prigunerija effettiva. Għalhekk il-hati Christopher Drago għandu jagħmel perjodu globali ta' sentejn u erba' (4) xhur prigunerija effettiva. In oltre ai termini 24 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, rez applikabli għal dawn il-proċeduri bl-Artikolu 532A tal-Kapitolu 9, il-Qorti ordnat lill-hati, jhallas is-somma ta' hamsa u tletin elf, sitt mija u hamsa u disghin Euro (€35,695), lill-Kummissarju tat-Taxxa fuq il-Valur Mizjud fi żmien sena mil-lum, liema somma tirrappreżenta nofs l-ammont ta' Taxxa fuq il-Valur Mizjud li ma giex imhallas.

Fil-konfront tal-imputata Maria (Maria Carla) Drago:

Wara li rat l-artikoli elenkati fin-nota tar-rinviju għall-gudizzju tal-Avukat Ġenerali tal-24 ta' Ġunju 2013, u cioè l-artikoli 308, 309, 310(1)(a) kif kien in vigore fl-2008, fid-data li fiha giet ipprezentata ċ-ċitazzjoni odjerna, 18, 188, 17, 18, 23, 23A, 31, 532A, 532B, 533 tal-Kapitolu 9 u l-artikoli 77(a)(b)(c) u 81 tal-Kapitolu 406 tal-Ligijiet ta' Malta, sabet lill-imputata hatja tar-reati kollha kontemplati fl-istess artikoli, u kkundannatha għal piena karċerarja ta' tmintax-il xahar prigunerija, li in vista tal-konsiderazzjonijiet fuq esposti giet sospiza għal perjodu ta' erba' (4) snin, ai termini tal-Artikolu 28A(1) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta. A tenur tal-Artikolu 28G tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, b'żieda ma' din is-sentenza sospiza, il-Qorti qieghdet lil hatja taht Ordni ta' Supervizjoni għal żmien erba' (4) snin, bil-kundizzjonijiet stretti li gew imposti fuqha skond l-Ordni ta' Supervizjoni annessa, u li tiffirma parti integrali mis-sentenza. In oltre a tenur tal-Artikolu 28G(1A) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti qieghdet il-hatja taht Ordni ta' Servizz fil-Komunita', kif imfisser fl-Artikolu 11 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, billi tagħmel xogħol bla hlas għal mitejn (200) siegħa f' dak il-post u skont l-arrangamenti li jsiru mill-Uffiċċju tal-Probation u Parole, bl-approvazzjoni ta' din il-Qorti, u bil-kundizzjonijiet l-oħra indikati fl-istess Ordni hawn annessa, u li għandha tiffirma parti integrali ta' din is-sentenza. Ai termini tal-Artikolu 28(H) tal-Kapitolu 9, il-Qorti ordnat lill-hatja, thallas is-somma ta' hamsa u tletin elf, sitt mija u hamsa u disghin Euro (€35,695), lill-Kummissarju tat-Taxxa fuq il-Valur Mizjud fi żmien sitt (6) xhur mil-lum, liema somma tirrappreżenta nofs l-ammont ta' Taxxa fuq il-Valur Mizjud li ma giex imhallas.

Rat il-fedina penali agġornata tal-appellanti eżebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat ir-rikors tal-appell ta' Christopher Drago, pprezentat fis-17 ta' Ottubru, 2019, fejn talab lil din l-Qorti tikkonferma s-sentenza in kwantu l-appellant gie misjub hati tal-imputazzjonijiet kollha hekk kif dedotti, u tirriforma in kwantu jikkoncerna l-piena fis-sentenza appellata billi tvarja il-piena inflitta għal wahda aktar ekwa, ġusta u miti, sabiex tirrispekkja il-fatti tal-każ.

Rat ir-rikors tal-appell ta' Maria (Maria Carla) Drago, ipprezentat fis-17 ta' Ottubru, 2019, fejn talbet lil din l-Qorti tikkonferma s-sentenza in kwantu l-appellant gie misjub hati tal-imputazzjonijiet kollha hekk kif dedotti, u tirriforma in kwantu jikkoncerna l-piena fis-sentenza appellata billi tvarja il-piena inflitta għal wahda aktar ekwa, ġusta u miti, sabiex tirrispekkja il-fatti tal-każ.

Rat l-atti tal-kawza u d-dokumenti eżebiti.

Semgħet il-provi.

Semgħet trattazzjoni.

Ikkunsidrat:

Illi z-żewġ appellanti jilmentaw illi l-piena erogata mill-Ewwel Qorti kienet wahda eċċessiva, tenut kont b'mod speċjali tat-trapass taż-żmien minn meta sehnew ir-reati lilhom addebitati, iktar u iktar meta kien sehħ patteggjament formali bejn id-difiza u l-prosekuzzjoni dwar il-*quantum* tal-piena, liema patteggjament iżda l-Ewwel Qorti ma aderietx ruhha miegħu.

Illi l-patteggjament dwar il-piena quddiem il-Qorti tal-Maġistrati bhala Qorti tal-Ġudikatura Kriminali għandu jsir fit-termini ta'l-artikolu 370(6) tal-Kodiċi Kriminali li jirrendi applikabbli għal dik il-Qorti id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 392A li allura jfassal il-mod kif għandu isir tali patteggjament fejn fis-subartikolu 5 tiegħu jiddisponi hekk:

“fi kwalunkwe stadju tal-proċeduri, l-imputat u l-Avukat Ġenerali jistgħu jilhqu ftehim u jitolbu lill-qorti permezz ta’ rikors, sabiex fil-każ li l-imputat jiddikjara ruhu hati, il-Qorti tal-Maġistrati bhala qorti ta’ ġudikatura kriminali tapplika dik is-sanzjoni jew miżura jew, meta jkun hekk provdut bil-liġi, kombinazzjoni ta’ sanzjonijiet jew miżuri, tax-xorta u l-kwantità miftehma bejniethom u li dwarhom l-imputat ikun jista’ jingħata sentenza meta jinsab hati għar-reat jew ir-reati li jiġi akkużat bihom.”

Illi dan is-sub-inciz tal-liġi gie miżjud permezz ta’ l-Att VIII tal-2015 meta bl-introduzzjoni ta’ din l-emenda fil-Kodiċi Kriminali l-kompetenza tal-Qorti tal-Maġistrati żdiedet konsiderevolment biex b’hekk issa, meta jkun hemm qbil bejn l-prosekuzzjoni w d-difiża dwar is-sanzjoni li għandha tiġi applikata minn dik il-Qorti, dan għandu jiġi mfisser b’mod formali bil-proċedura addottata tkun simili għal dik addotata quddiem il-Qorti Kriminali.

Illi allura permezz ta’ rikors konguntiv ta’ l-Avukat Ġenerali u tal-imputati Christopher u Maria Drago magħmul fit-termini ta’ l-artikolu 392A(5)(6)(7) tal-Kodiċi Kriminali (għalkemm fir-rikors jiġi indikat erronjament l-artikolu 329) ipprezentat quddiem l-Ewwel Qorti fl-20 ta’ Ġunju 2018 sar qbil illi fl-eventwalita’ li jkun hemm ammissjoni mill-imputati għar-reati lilhom addebitati, fil-każ tal-appellant Christopher Drago kellha tingħata l-piena ta’ Ordni ta’ Probation u Servizz ai termini tal-artikolu 18 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta’ Malta għal perijodu ta’ tlett snin u mitt siegħa servizz flimkien ma’ multa ta’ għaxart elef ewro, u fil-każ ta’ Maria Drago, kellha tingħata l-piena ta’ Ordni ta’ Probation ai termini ta’ l-artikolu 7 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta’ Malta għal perijodu ta’ tlett snin flimkien ma’ multa ta’ sebat elef u erba’ mitt ewro u dan oltre s-sanzjonijiet u l-konsegwenzi oħra tassattivi għad-dikjarazzjoni ta’ sejbien ta’ htija ai termini tal-Kapitolu 9, il-Kapitolu 406 u l-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta’ Malta.

Illi s-sub-inciz 7 għall-artikolu 392A tal-Kodiċi Kriminali jiddisponi illi:

(7) Jekk il-qorti tkun sodisfatta li s-sanzjoni jew il-miżura, jew il-kombinazzjoni ta’ sanzjonijiet u miżuri, mitluba kif provdut fis-subartikolu preċedenti jkun tali li kien ikun legittimu illi hija timponi mas-sejbien ta’ htija għar-reat li dwaru l-imputat ikun ammetta l-htija, u ma jkollhiex għaliex tordna li jitkompla l-każ skont dak imsemmi fis-subartikolu (3) jew għal xi raġuni oħra li tiċhad it-talba, u wara li tispjega lill-imputat bi kliem

ċar x'ikunu l-konsegwenzi tat-talba tiegħu, il-qorti ghandha, meta ssir l-ammissjoni ta' htija tal-imputat, tgħaddi biex tagħti s-sentenza lilha indikata mill-partijiet fejn tiddikjara fid-deċiżjoni tagħha li s-sentenza li tkun qegħda tingħata tkun qegħda hekk tiġi mogħtija fuq talba tal-partijiet

Illi madanakollu l-Ewwel Qorti ma laqgħatx dan il-pattegġjament u dan kif jirrizulta mid-digriet tal-04 ta' Lulju 2018 u dan għaliex saħħqet illi:

1. 'Fil-konfront tal-imputat Christopher Drago il-pattegġjament dwar il-piena milhuq bejn il-partijiet huwa in vjolazzjoni tal-artikoli 23(2) u 23(3) tal-Kap.446 tal-Ligijiet ta' Malta, apparti li l-qorti m'għandhiex rapport verbali tal-Uffiċjal tal-Probation ai termini ta'l-artikolu 11 tal-Kap.446 li l-imputat hu kandidat idoneju biex jagħmel servizz fil-komunità, u dan apparti u bla preġudizzju għall-kwistjoni ta' idonjeta' ta' piena meta wiehed jikkonsidra n-natura ta'l-imputazzjonijiet u c-ċirkostanzi kollha tal-każ.
2. Fil-konfront tal-imputata Maria Drago, fl-opinjoni tal-Qorti, ordni ta' probation mhijiex miżura idoneja tenut kont tan-natura tal-imputazzjonijiet u c-ċirkostanzi kollha tal-każ.
3. Inoltre l-qorti tosserva li l-aħħar tlett linji tar-rikors li jibda bil-kliem "u dan oltre s-sanzjonijiet" huma vagi u jistgħu jagħtu lok għal miżinterpretazzjoni.'

Wara dan imbagħad l-appellanti baqgħu jippersisti fl-ammissjoni tagħhom u dan għalkemm l-Ewwel Qorti wissiethom għal darba darbtejn dwar il-konsegwenzi ta' din l-ammissjoni u dan kemm fis-seduta tas-07 ta' Marzu 2019, kif ukoll f'dik tal-05 ta' Ġunju 2019 u reġgħet tathom żmien biex jirrikonsidraw tali ammissjoni minnhom registrata. Illi l-Ewwel Qorti xorta wahda ordnat li jiġi mahtur Uffiċjal tal-Probation fit-termini ta'l-artikolu 11 tal-Kapitolu 446 sabiex jiġi stabbilit jekk l-imputati kinux kandidati idoneji sabiex iwettqu servizz fil-komunità. Dan ir-rapport jiġi pprezentat mill-Uffiċjal tal-Probation Sarah Bezzina li tikkonkludi lil-appellanti kienu kandidati idoneju fit-termini ta'l-artikolu 11 tal-Att dwar il-Probation.

Illi meta giet biex tqies liema piena kienet l-iktar indikata għaċ-ċirkostanzi tal-każ, l-Ewwel Qorti qalet hekk fis-sentenza tagħha:

“Rigward il-piena, il-Qorti ikkunsidrat li għalkemm l-imputati ammettew għall-imputazzjonijiet kollha dedotti kontra tagħhom, huma għamli dan biss tlett (3) snin wara li l-Prosekuzzjoni iddikjarat f’dawn il-proċeduri li qed tagħlaq il-provi, u għalhekk l-imputati xorta hlew il-hin tal-Qorti u tal-Pulizija, u m’għandhom jibbenefikaw minn ebda riduzzjoni fil-piena.”

Dan wara li qieset ukoll il-parametri tal-pieni applikabbli għar-reati kollha addebitati liż-żewġ appellanti. Illi fir-rigward tal-appellant Christopher Drago qieset ukoll il-fedina penali tiegħu, il-fatt li kien reċidiv u wkoll illi r-reati lilu addebitati ġew kommessi fil-perijodu ta’libertà kondizzjonata imposta fuqu b’sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati tal-31 ta’ Lulju 2007 u għalhekk ittrattat miegħu ukoll għar-reati hemmhekk misjub hati tagħhom. Wara dan għaddiet biex imponiet fil-konfront tiegħu piena karċerarja effettiva fil-minimu tagħha. Fil-konfront tal-appellanti Maria Drago imbagħad imponiet sanzjoni fil-komunità fit-termini tal-artikolu 18 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta’ Malta.

Illi esposti dawn il-fatti probatorji, jirrizulta illi l-Ewwel Qorti fid-deċiżjoni tagħha, li hija motivata sew, u ukoll fid-digriet mogħti minnha fejn it-talba magħmula mill-partijiet konguntivament dwar il-piena erogabbli giet miċhuda, spjegat sew ir-raġuni li wasslitha biex ma toqgħodx għal ftehim pattwit bejn il-Prosekuzzjoni u id-difiża. Din il-Qorti tistqarr li ma għandha xejn iktar x’iżżid ma’l-istess. Jingħad biss illi meta ikun hemm ftehim bejn il-Prosekuzzjoni u id-difiża dwar is-sanzjonijiet jew miżuri li l-Qorti għandha tapplika f’każ ta’ammissjoni mill-akkuzat jew imputat, dan il-pattegġjament għandu jkun wieħed konformi mal-liġi. L-ebda parti ma tista’ tistieden lil Qorti titbiegħed minn dak imfassal fil-liġi għalkemm jkun hemm l-ammissjoni tal-persuna akkuzata. Sahansitra l-artikolu 21 tal-Kapitolu 9 jimponi fuq il-qorti l-obbligu li tfisser dawk ir-raġunijiet speċjali u straordinarji bir-reqqa kollha fis-sentenza meta tkun ser tiġi erogata piena taht il-minimu previst fil-liġi. Huwa evidenti illi kif tajjeb stqarret l-Ewwel Qorti l-artikolu 23 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta’ Malta kien jipprekludieha milli timponi sanzjoni fil-komunità mill-ġdid għal ksur tas-sentenza ta’ libertà kondizzjonata mogħtija fil-konfront tal-appellant Christopher Drago.

Lanqas setgħu jiġu applikati d-dispożizzjonijiet ta' l-artikolu 28A tal-Kodiċi Kriminali billi tingħata sentenza ta' prigunerija sospiza billi l-appellant Drago kien qed jiġi misjub hati tal-addebitu tar-reċidiva fit-termini ta' l-artikolu 50 tal-Kodiċi Kriminali, u ukoll illi li kkometta r-reat fil-perijodu ta' sentenza ta' liberazzjoni taht kondizzjoni¹. Illi allura l-Ewwel Qorti kellha idejha marbuta u ma kienx hemm triq oħra hlief li tiġi imposta sentenza ta' prigunerija effettiva, kif fil-fatt għaddiet biex timponi fil-konfront ta' Christopher Drago. Din ingħatat fil-minimu tagħha ta' tlettax-il xahar prigunerija² li biż-żieda fil-piena b'grad wieħed minħabba l-applikazzjoni ta' l-artikolu 18 tal-Kodiċi Kriminali u b'żieda ta' grad ieħor minħabba l-addebitu tar-reċidiva, il-piena fil-minimu tagħha titla' għal dik ta' sentejn prigunerija.

Illi mbagħad fil-konfront ta' l-appellanti Maria Drago, din ingħatat piena fil-komunità u allura alternattiva għal dik tal-prigunerija effettiva u hija wahda miti u ġusta fiċ-ċirkostanzi.

Illi finalment, għalkemm hemm trapass twil ta' żmien minn meta ġew kommessi r-reati addebitati lill-appellanti, madanakollu minn ezami tal-atti proċesswali jirrizulta illi hafna mid-differimenti kienu imputabbli mhux biss lill-Prosekuzzjoni iżda ukoll lill-appellanti stess li fallew milli jattendu għas-seduti fil-qorti għal diversi raġunijiet b' mod ewlieni ta' safar u mard u kien hemm okkażjonijiet fejn saħansitra naqqsu milli jattendu mingħajr ebda raġuni tant illi kien hemm żmien meta l-prosekuzzjoni kellha problema biex tinnotifikahom bis-seduti.

Illi esposti dawn il-fatti probatorji l-Qorti hija tal-fehma illi l-piena erogata mill-Ewwel Qorti ma kenitx wahda eċċessiva kif ilmentat miż-żewġ appellanti fl-appelli rispettivi tagħhom, anzi hija wahda miti tant illi, kif ingħad, fil-konfront ta' Christopher Drago hija piena fil-minimu assolut, u fil-konfront ta' Maria Drago hija wahda fil-komunità u għalhekk alternattiva għal piena ta' prigunerija effettiva.

¹ Artikolu 28A(7)(b) u (c) tal-Kodiċi Kriminali

² Il-piena żdiedet għal minimu ta' sentejn prigunerija permezz ta' l-Att XXIV tal-2014.35

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tiċhad l-appell kemm ta' Christopher Drago, kif ukoll ta' Maria Drago u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha.

Edwina Grima

Imhalled